

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke:

Pitfold

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Hskinn

Emne: Høgtidsmat - -

Bygdelag:

Oppskr. av: Juss Grønset

Gard:

(adresse): Hskinn.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Hus ton Løkken - 81-år, Fru Inga Westbye - 75 år -

SVAR

1. Fødslen.

1. Det var skikk at naboer og slektninger kom til barselkvinner.
2. De kom enkeltvis.
3. Nei ingen avtale.
4. En 4-5 dager etter fødslen.
5. De kom en gang.
6. Det var rømmegrønt.
7. Nei, de kom bare en gang.
8. Det ~~var~~ hadde suppeterrin. Fløtøfettet hadde de med på en flaske, og ellers hadde de med sukker og kanel til grøten.
9. Her bruktes bare grønt.
10. Det var kona sjøl som gikk.
11. Det var ikke vanlig at morne fylte med,

- 2.
- men det hende, og ingen syntes det var usømmelig.
- 12 De skulle ha traktering, men ingen forskjell om det var gutt eller jente.
- 13 De hadde ikke noe spesielt navn.
- 14 Nei - ukjent.
- 15 Ja.
- 16 For en 40-50 år siden begynte enkelte å skifte over fra grøt til kaker og blomster.
- 17 Nei.
- 18 Nå har de besøkkende med blomster, kaker, konfekt til moren og eller en gave til den nyfødte, helst et kledesplagg.
- 19 Ja, en holdt selskap for faddere, nære slektninger og venner.
- 20 Det kaltes børsel.
- 21 Ved børsel bruktes ikke sending, og det var ingen bestemt spisseddel.
- 22 Det var ingen regel at alle skulle sende litt, men det var mer å bare bære barnet til dåpen, så hun som var, måtte ha en fin gave.
- 23 Nå gir faddere og alle gjestene presanger til dåpebarnet - fortrinnsvis av sølv.

B Fødselsdag.

3

24. Den ble ikke fiert værken av barn eller voksne i eldre tider.
25. For voksne bare ved runde tall.
26. De fleste var øyer ubudne.
27. Blomster og gaver ble gitt av både budne og ubudne.
28. Nei.
29. Nå er det klinge og bløtkake m.m.

6. Konfirmasjon.

30. I eldre tider var det ingen festlighet i hjemmet ved konfirmasjon. Men husets folk fiert dagen med litt bedre mat og satt inne i stuen, ellers var det vanlig å spise i kjøkkenet både søndag og hverdag.
31. I 1915-20 åra ble det vanlig med konfirmasjonselskoper her. Nå vanlig med store selskaper over alt.
32. De som blir best er slekt, venner og naboer. Ikke så vanlig med prester eller lærere.
33. Nei, ikke sendinger.
34. Ja, alle som er best, gir gaver til konfirmanter.

35. Nei, ingen bestemte kaker.

D. Bryllup

36. Her kaltes ^{det} "Himkammeröl". I 1880 åra var det bruk.

37. Nei, er det sjelden noe forlovelseselskap.

38. I den tid en kan huske - de siste 70 år - har det ikke vært vanlig med flere dagers bryllup.

Ved en dags bryllup i eldre tid, måtte gjestene ved middag, og straks de kom til bryllupsgården servertes middag. Meny: ^{Suppe} Øksesteik, skenkestik, karbonader, pølser og beulose pølser. Gjestene forsynte seg ved amåttningen og spiste ved mindre bord. Brudepart og de næraste satt ved et større bord.

Siden kaffe og kaker og litt utpå var det dessertbord. Utpå natten kaffe og smørbrød. Da skulle bruden skjulle kaffe.

39. De skulle sende 6 kaker (brød) en smørkanne og et sukkerbrød. Det kaltes "full fjørn"

40. Ja, smøret skulle pyntes med en rose, tegnet med en råt skje, og med litt grønt (persille).

41. Nei, bearmann fikk ikke noe med seg.

42. Den kaltes "fjørn"

43. Tjinsttjenta og barna brakte fjørna til bryllupsgården.

44. Ja, det var kaffe og smørbrød, og samme tiden dans. Det kaltes "fjærvellden".

45. Nei, ikke noe ble smøt med hjem på
fjernetvelden.

5

46. Krokkekona stod for maten, og dagen
etter bylltøppet smøte him med mat hjem
når de hentet "fjernetkåra".

47. Fleru dagers bylltøpe har ikke vart hentet
her de siste 70-80 år.

48. Ja, ofte holdes vi bylltøpe på hotell.

49. Det er sjelden man reiser til byen og lar
sy vic uten bylltøpe.

50. Da blir det lite med presanger, bare fra
de nærmeste, men av og til også fra nærvener.

51. På bylltøpsdagen blir det oftest holdt-
fest bare ved runde tall.

E. Gravøl

52. De som ble best, var alle som høite til
"beirlaget" og så skikkingene. De ble
"best med klammann".

53. Gravølet var det i en dag. Måltidene
var: Frokost, middag, kaffe, dessert
og kveldsmat.

54. Det var "stående" servering til alle mål.

55. Nei - ukjent.

56. Middagen var hovedmåltidet.

57. Gravølet ble holdt i hjemmet.

8263

58. De som hadde lausvei, hadde sendingen med seg. forresten ble den servert dagen før.
59. Nei, ikke annet enn smøret.
60. Ja, det ble servert Kaffe og smørbrød.
61. Nei - ingen forskjell.
62. Nei - det er for lenge siden.
63. Det var vanlig å servere akkurat til middag, senere toddy eller pilsj, og det kunne at de ble overstadij beruset.
64. Ja, sending holdt seg lenge ved gravøl.
65. Nei er det oftest Kaffe og smørbrød, bare en enkelt gang er det middag.
66. Nei, nå nytes ikke alkohol ved begravelser.
67. Ja, enkelte gjør det.
68. I 1890 ble begynte man å sende skriftlig innbydelse.
69. Da man for 50 år siden fikk lokalavis (Pore Smaalene) ble det vanlig å annonsere dødsfall i avisen.
70. Mye fester.
70. Nei, ingen spesiell mat 17 mai.
71. Det er nå alminnelig å feire morsdagen her, og man begynte nok med det på samme tid som i Oslo.
72. Nei, ingen feier "farsdagen".

73. Nei, ingen bestemte retter. Bløte kaker er
vanlig
74. Bakkerne på stadt og lokalpressen anbefaler
morsdagskake, sünkenbrød.
75. Gjennom avisene.

Til Norsk Etnologisk Gransking.

I Spørreliste nr. 39, Spørsmål 69.
"Når begynte en å avertere dødsfall i
avisen", er svaret blitt litt ful-
aktig. Det skal være: Fra 1910
begynte en å avertere dødsfall i
lokaltidning, *Pöytä-Sääntö*."

Helsing 25-11-50.

Med erbidighet
Jens Grønset.

8263